

Paul-ḡum Tugliat Tuyuutaiñ Corinth-aḡmiunun

1 ¹Uvaḡa Paul, aasriiñ uqpiraqtigigaḡa Jesus Christ-ḡum pisuḡhagun Agaayyutim. Aglaktuḡa ilipsitñun ukpiqtuaḡuruanun Corinth-mi suli ukpiqtuaḡuruapayaanun iñuuniaqtuanun nunaḡani Achaia-m. Uvvaasriiñ Timothy aniqatvut uvamniittuq. ²Uvvatuq Agaayyutim Aapagikkapta suli Jesus Christ Atannapta iḡuaqqtisrimaallaḡniagli si suli tutqiksillusri.

Paul-ḡum Quyagaa Agaayyun

³Quyanaqtuq Agaayyun Aapagikkaḡa atannapta Jesus Christ-ḡum. Ilaa aapauruq iḡunḡuksriruq uvaptiknik suli Agaayyutaupluni araaqtuiḡhiñaḡuruq uvaptiknik. ⁴Araaqtuqtigigikput iluqaitñi iḡuiḡ-ḡiugutigikkaptikni, uvagutsuli araaqtuiyumiñaqsiḡluta tamatkuniḡa iḡuiḡiugutiqaqtuanik taavrumiḡa araaqtuutmik akuqtuaḡikkaptiknik Agaayyutmiñ. ⁵Iḡumun nagliksaallapiaqtugut savautri'apta Christ-mik. Taatnatuntuuq arauttutiqaqtugut atqunapiaq Christ-kun. ⁶Iḡuiḡiugaluḡḡapta tusraayugaḡiksuaq pisigiplugu, Agaayyutim araksimaḡaasri uvaptigun annautisukhusri killiqiḡipsitñiñ. Arakkau'apta arautiqaḡniaqmiusripsuuq akuqtuḡupsiuḡ anuqsruḡikun atunim iḡuiḡiugutiḡiḡ uvagut iḡlutukkaptiknik. ⁷ḡiuguaḡikkaqput ilipsigun payaḡaitchuq. Iḡisimagikput nagliksaḡniḡupsi uvaptiktun Agaayyutim arauttutiqaqtinniḡaasri uvaptiktun.

⁸Aniqatiumaḡ, nalutqunḡitchiptigiñ iḡuiḡiugtitauḡaptigun nunaḡani Asia-m. Iḡuiḡiugtitauvagitḡluta qaḡḡiḡḡuḡ iḡlutuiḡiksraḡput nalupqigiliutiḡluguunniñ iñuutilaaksraḡput. ⁹Iḡitchuḡigaluḡaḡikput tikiummiñasugalugu tuqquviksraḡput, aglaan taamna atuumaruq tunḡatqunḡitḡluta uvaptiknun aglaan Agaayyutmun aḡḡikaitḡaruamun tuqunaruḡanik. ¹⁰Tuquruksraḡuḡaluḡaḡapta ilaan annautimagaatigut, aasriiñ annautriñapiaqtuq uvaptiknik; aa, nalupqisruutigingitchikput ilaa-

nun annautisrimaahiksraqput. ¹¹ Ilipsi ikayuqtuksraurusri iniqsruutiluta. Tarrali iñugiaktuat iñuich quyyatikrsraqāgisirut Agaayyutim aatchuutaagun qaisauruakun uvaptiknun kiuplugich iniqsrułhat iñugiaktuat iñuich.

Paul-ŋum Simmiġñġaa Sivunniugutini

¹² Quviasruutigigikput una suli qauġrimmaagiutillautapta uqautigaatigut uuma ilumutuutilaanjanik, savaagigivut nanipayaaq suli pakma ilipsitñi ipqı̄fikun suli ilumutuulikun Agaayyutimiqnisauruakun. Tunŋanġitchugut puqiutaatnun iñuich aglaan tunŋarugut Agaayyutim iłuaqqutripłuni ikayuutaanun. ¹³ Tarra tuyuutivut agliqiagikkasri kanjisiñaitchuanġitchut; kinnisunġitchipsigiñ uqaġikkaptigun. Niġiugagigiga kanjisiñlasriñiksraqsi ilaatnigun, ¹⁴ takku kanjisiñlasriñauraġaluaqmigiksisamma pakma. İlaatnimi nanġautiqatlaniaġiptigut suli nanġaġisipmigiptigiñ uvluani Atannapta Jesus.

¹⁵ Nalupqisruutiqanġitchuŋa taavrumiŋa. Taatnamik tikiqattaqqaagukkipsi, piqaquplusri ikayuusriamik tapillugik quviasruutmiglu. ¹⁶ Tikiqattaagukkipsi apqusraaġuma sivutmunlu nunaŋanun Macedonia-m utitmunlu nunaŋaniñ Macedonia-m, ilipsitñun itqanaiyautitqupluŋa iglauñiksramnun Judea-mun. ¹⁷ Taatna piyumakama, isrummitqigaqtaununiqqik? Isrumavaluktusriunniñ sivunniġaġasrugaluŋa iñunġisun nunam, aŋŋaqqaagłuŋa tarani suli naagaqtauqsı̄luŋa.

¹⁸ Agaayyun tuniqsamaruq uqaġikkaġmigun. Taatnatuntuuq uqautivut ilipsitñun nalupqinaitchaqtut. Agaayyutim ilisimagai isrummitqitłaisilaaqputlu uqautigikkavutlu. ¹⁹ Atakkii Silas-lu Timothy-lu uvaŋalu quliaqtauġutigigikput İġñiŋa Agaayyutim, Jesus Christ, ilipsitñun. İlaa inġitchut iñuktun piñġiġaqtuatun aŋiqqaqhuni, aglaan ilaan pisuugaa uqautigikkani savaaniaġniplugu. Agaayyutim aŋġutimagaatigut pisiġiplugu Christ-ŋum savaaŋa uvaptiknun. ²⁰ İluqaitñikkii akiqsruutai Agaayyutim atuumapkaġniġai Christ-kun. Taatnaqhuta nipliutigisruugikput Amen sumipayaaq iñuum kamaksruqmauŋ Agaayyutim savaagikkaŋa Christ-kun. ²¹ Agaayyutim nappaqutaupkaġiġaatigut ilipsiłu Christ-kun, suli uqsruqtıqhuta savaktautqupluta, ²² nalunaitŋutaliqhuta pigiliutipiaqhuta iŋmiñun aasriñ iliplugu İrrutchiñi uummatiptiknun nalupqisruutiginġiġuġu ilaanun pigitilaaptiknik.

²³ Agġiġukkaluŋaŋaġmaunniñ Corinth-mun agġiñġitchuŋa. Agaayyun ilisimaruq ilumutuulhanik uqaġikkaġma ilipsitñun. Utingitchuŋa Corinth-mun atniummatıqaqunġitłusri. ²⁴ Atanniqsunġitchipsigiñ ukpiqsriñipsigun, aglaan savaqatıġisrukkipsi quviasruutıqaquplusri, atakkii ilisimarugut nalupqisruutıqanġisilaapsitñik ukpiqsriñı̄apsigun.

2 ¹ Sivunniqsuŋa utlatqıgunġitłusri aliatchaktıchaktuagusri.

² Aliatchaktısrımanıġupsı kia quviasraaġniaqpaŋa avataagun ilipsi

isrumatuyaaktitapsi. ³Aglaktuŋa pisigiplugu taamna, utlakkupsi aliatchak-titqunġitluŋa ilipsitn̄un quviasraaqtiksrannun. Nalupqisruutigingitchiga quviasruutipkun quviatchaktinniaqtilaaqsi. ⁴Aglakama ilipsitn̄un iħuillullapiaġataqtuŋa isrumatuyaakluŋa uummatimni qianŋaġma. Aliatchaqtunġitchipsi aglaan ilisimatqugipsi atqunapiaq piqpaksriġiga ilipsitn̄ik.

Natqigutriġiq Killiqirimun

⁵Aglaan nallipsi iħuilliuqtitchiruam isrumaaluktingitchaŋa, aglaan isrumaaluktitkaasri. Iħuilliuqtitchummataitchipsi itnaqama. ⁶Taamna iñuk tatapsausriaqaaniktuq. Apaiŋuruq anġutiplusri taamna inillakapsiuŋ. ⁷Pakma natqigutiraksraġigiksi araaqtuġlugu taamna iñuk. Taatnaġupsiuŋ annautiniaġiksi pilguillullapiaġigmiñiñ aasriiñ qapingitchumuugli. ⁸Taatnaqtuŋa inġigipsi tuniqsimasriġaaquplugu piqpaksriġiqsi ilaanik. ⁹Taavrumuuna aglaktuŋa ilipsitn̄un, atakkii uuktuaġukhusri iħitchuġisrukluŋa tupikrisisuupmagaapsi supayaakun. ¹⁰Natqigutrigupsi taavrumiŋa iñuŋmik, natqigutipmigigaptuq. Aasriiñ qanutchikun natqigutriruksrauniġuma ilaanun, pakma natqigutigiga pisigiplusri sivuġaani Christ-ŋum. ¹¹Natqigutiguptigu taamna iñuk tuunġaq akimaniangitchuq sukunnniñ uvaptikniñ. Takku nalunġitmigivut ilaan qanuq suraġautai.

Paul Tutqiksiñġitchuq Troas-mi

¹²Tikitn̄ama Troas-mun quliaqtuaġityaqġlugu tusraayugaaġiksuaq Christ-kun, Atanġum piviksriñiŋaŋa quliaqtuaqupluŋa. ¹³Aglaan tutqiksiñġitchuŋa irrutchipkun, atakkii paqingitlugu aniqatiga Titus tarani, tarraasrii aullatqikluŋa tarakŋa Macedonia-mun.

Christ Akimmatauruq

¹⁴Aglaan quyyan illi Agaayyutmun ataramik akimmatriruamun uvaptiknik Christ-kun. Siamitkaatigut tipraġiksautun napmunliqaa quliaqtuaquplu-ta tusraayugaallautamik. ¹⁵Atakkii ittugut Agaayyutmun tipraġiksuatun Christ-kun akunġatni tamatkua anniqsuumaqtuat suli tammaummiruat. ¹⁶Tamatkunuŋa tammaummiruanun tipiqagtugut tuquħigmik, aglaan tamatkunūŋa anniqsuumaqtuanun tipiqagtugut iñuħigmik. Kiñasriiñ nalliummativa taavrumuŋa savaamun? ¹⁷Kisimiŋ tamatkua uvaptiktun ittut quliaqtuaqtuat piŋŋuaġutaitchuakun ilumutuuruamik Christ-kun sivuġaani Agaayyutim. Uvagut inġitchugut iñugiaktuatitun quliaqtuaqtuatitun Agaayyutim uqaħhanik piññanġiutiginiaħhiñagluq.

Savaktai Nutaam Sivunniġutim

3 ¹Uqaviksaaqsiġitpisa? Naagaqaa inuqsraqpisa atlatitun iñuk-titun tuyuutinik akuqtuyunaqsiġluta ilipsitn̄un naaga ilipsitniñ?

²Ilipsi tuyuutaurusri aglausimaruatun uummatiptiknun iñupayaanun ilitchugitquplugu agliqitquplugulu. ³Aasrii atlanjuqtauruatigun iñuutchipsigun ilisimanaqtikiksi tuyuutauliqsi Christ-miñ aglaagikkaqput. Taapkua tuyuutit aglaanungitchut agloutmik aglaan Irrusriagun iñuuruam Agaayyutim, aglaanungitluni aglagviksramun piliamun uyağanmiñ aglaan uummatipsitñun.

⁴Nalupqisruutigingillapiağivut tamatkua tumigiplugu Christ sivuğaa-ni Agaayyutim. ⁵Itnautigingitchikput savatlanilugu tamanna savaaq uvaptiknik, aglaan piqaqtirrutaagun Agaayyutim. ⁶Ilaan piqaqtitkaatigut savautritqupluta nutaakun sivunniutmigun. Taamna nutauruaq sivunniugun ingitchuq utuqqauruatun sivunniugutitun aglausimaruatun uyağanmun suli tuqupkairaqtuatun kisupayaanik tupiksriñgitchuanik. Agaayyutim nutauruaq sivunniugutaa qaitchiraqtuq iñuukigmik Ipqitchuakun Irrutchikun. ⁷⁻⁸Utuqqauruaq maliğutaksraq titiqtuqsimaruq aglaatigun uyağanmun, aasrii Agaayyutim qaumanga sagviqsuq qaitñamiuñ Moses-mun. Kigiñaja Moses-ñum qaummağikpagitluni Israel-aagmiut qinilguitchaat, aglaan taamna qaumaniq aquvatigun piiqsuq. Maliğutaksraq tuqupkaisuuruaq qaummağillapiaqman qanutunkiaq qaummağitlukkisiva maatna savautriñiq Ipqitchuakun Irrutchikun? ⁹Uvvaasiñ utuqqaqtuq sivunniugun tikiutriruaq tuqqutaksraququtmik iñuñnun kamanautiqagñiqpan, qanutunkiaq kamanautiqatlukkisiva nutaaq sivunniugun tikiutriruaq nalaunjasripkaiğigmik iñuñnun? ¹⁰Aasriisuli nutauruaq sivunniugun kamanatlullapiaqtuq utuqqauruamiñ sivunniugutmiñ. Taatnamik utuqqauruaq sivunniugun kamanautiqangigñiqsuq. ¹¹Taimña utuqqauruaq sivunniugun tikitchaluaqtuq qaumaniqpaurakun piiqsuq, aglaan nutauruaq sivunniugun itchağataqtuq kamanautiqatlullapiaqtuq.

¹²Taatnamik pigikaptigu taatnasriq niğiugaq iqsisaillapiaqtugut quliaqtuağiksraptigun. ¹³Moses-tun ingitchugut. Taalutchiğñigaa kigiñani uqautri'ami Israel-aagmiunun takku tautuqungitlugu qaumangum piigñiałhanunaglaan. ¹⁴Aglaan kañiqsitłaisimarut isrummatmiktigun siqquqsipkaqlugich. Uvluvannunaglaan irinich taalutaqaqtutsuli agliqipmata makpiğaanjiniñ utuqqaich sivunniugutauruat, takku kisimi Christ-ñum taalutaq piitłagaa. ¹⁵Uvluvannunaglaan agliqipmata maliğutaksramik Moses-ñum aglaananik isrumanjich taalutaqaqtutsuli. ¹⁶Aglaan iñuk mumikami Ataniğmun kañiqsisuuruq taalutaiqsitmatun. ¹⁷Taimña Atanguruaq pakma Irrusriuruq, aasrii naniitman taamma Irrusriaja Atangum ittuq patchisairvik. ¹⁸Tarraasrii uvagut taalutaiqsittuani qinigikput kamanautaa Atangum. Atlanjuquqsaiñaqtugut ilitłasripluta ilaatun, suli Atangum Irrusrian ilisaiñaqtitkaatigut ilaatun akiłuktitlasriplugu kamanautaa Atangum.

Akisuruat Suurat Utkusriġiani Qikumii

4 ¹Agaayyutim qaitchigaatigut savautriġimik quliaqtuaqupluta naglikkutaagun. Taatnamik nikatchak-tanġitchugut. ²Tununġanikkivut iriraqtuutitlu kanġunaqtuatlu. Pisaasruġmigautaitchugut. Anġalangitchikput uqaġha Agaayyutim kinnit-niġniagutigilugu. Taatna pitġaitchugut. Iġisauttutigigikput iġumutuuruuq kanġiqsiġaqsipġugu, sivuġaani Agaayyutim pipmatun. Isrummatmikni iġisimagaat iġumutuutitlaaqput. ³Tusraayugaagiksuaq uqaġikkaqput iriqsimakpan, iriqsimahġinaqtuq tamatkunġa tammaummiranun. ⁴Tuunġaum anġalatchiruam marrumiġa nunamik qiġnitlaiqsitkai ukpiq-sriġitchuat kanġiqsipkatġaiqġuġiġllu tusraayugaagiksuaam, aasriiġ ayaupkaqtitauruatun ittut. Ilaan tautuqunġikai kamanautaanik Christ-ġum atrigikkana Agaayyutim. ⁵Quliaqtuaġitġaitchikput uvaptiknik, aglaan quliaqtuaġigikput Jesus Christ Atanġuniġlugu, aasrii savakti-gigiptigut Jesus pisigiplugu. ⁶Agaayyun niġliqsimaruq, “Qauma qauli taaqtuamiġ.” Aasrii qaggutigai uummativut qaitchikamisigut qaumamik iġitchuġitqupluta kamanautaanik Agaayyutim qiġniqapta kigiġnanik Christ-ġum.

(2 Co 4.7)

⁷Aglaan Agaayyun qaitchiruq tusraayugaallautamik Christ-kun uvaptiknun iġuġhiġauruanun, atripġugu iġuich tuvvaqsiraqtut akisuruanik suuranik iġulilianun qikumii. Iġupayaaq qiġniqtaksra-ġigaa taamna kamaanaqtuaq sanġi uvaptikniittuaq agaayyutmiqnisau-tilaanġanik, uvaptikniġ pisunġaqani. ⁸Iġuġiġuqtitaugaluagupta qanusri-payaakun akiġlipkaqtatġaitchugut,

qanuġviiqsitaugaluagupta nikaliġatġaitchugut, ⁹naglikksaaqtitauga-luagupta Agaayyutim suksraatġaitchaatigut; atniaqsigualuagupta tuqqutaunġitchugut. ¹⁰Ataramik anayanniuqtuaġaluagutugut iġuich tuq-qutchukmatigut Jesus-tun aasrii tautunġaqsitquplugu iġuuġha Jesus-ġum timiptigun. ¹¹Iġuuniaġaptikni ataramik anayanniuqtuaqhuta tuqqu-tauġimun pisigiplugu Jesus, taututlatquplugu inuuruuġuġha Jesus-ġum uumuuna tuquraġaqtuakun timiptigun. ¹²Anayanniuqtuaqtugut tuquġi-ġmiġ pisigiplugu quliaqtuaġiqput piqaquplusri isruit chuamik iġuuġimik. ¹³Aglausimaruq Agaayyutim uqaġhani, “Uqaġaqtugut takku ukpiqsriġ-ġapiaqhuta.” Taavrumuuna irrusriagun ukpiqsriġhum uqaġaqtuguttuuq ukpiqsripluta. ¹⁴Iġitchuġiplugu Agaayyun anġipkairuq Ataniġmik Jesus-

mik, ilaan anjpkagisipmigaatiguttuq Jesus-tun, aggiutiluta piqatigilusri sivuḡaanun Agaayyutim. ¹⁵ Iluqaan tamanna iglutukkaga ikayuutigigi-sigiksi. Inugiaksilaahutin inuich tusraarut iḡaqqutaagun Agaayyutim aasrii inugiaktuat inuich quyagillapiagñaigaat piqutigiplugu kamanautaa Agaayyutim.

Inuuniaḡiq Ukpiqsriḡikun

¹⁶ Nalupqigingitḡugu tamanna nikaliḡangitchugut. Timivut piungit-mukkaluaqtuq irrutchiḡput nutaqtikkauruq uvluḡagipman. ¹⁷ Tamatkua iḡuilluḡutivut pakma sivikisuurami iḡhiḡaqtut. Itqanaiyaḡaatigut akuq-tuquplugich Agaayyutim kamaḡniqsrat isuksraitḡutin quvianaji nakuutlullapiaqtuat iḡuilluḡutiptikniḡ. ¹⁸ Qiḡiḡtuiḡangitchivut sut qiḡit-lakkavut aglaan sut qiḡitlaisavut; atakkii sut qiḡiḡnaqtuat piḡḡiaqtut, aasrii qiḡiḡnaitchuat taimuḡa inniaqtut.

5 ¹ Iḡisimagikput palapkaaḡput irvigikkaḡput marrumani nuna-mi piungiqpan, taamnaami timikput, kiḡuniksraqaḡniaqtugut Agaayyutmi, iḡiḡtaungitchuamik argaḡmik, isuksraitchuamik qilaḡmi. ² Pakma imḡiḡtauliḡuurugut, inuḡrugiplugu timinitḡiguta pakmaḡtauruamik atriḡugu atnuḡaatchiaqmatun. ³ Atnuḡaakkaugisirugut timimik nutaamik atnuḡaiḡaḡumiḡaḡuta. ⁴ Inuḡḡaḡpta uumani palapkaaḡmi inuḡhiḡaḡpluta, imḡiḡtauliḡuurugut uqumaiḡuḡutiqaqhuta. Tuquyummataitkaluaqhuta aglaan itchumiḡsugut nutaami timimi pakmaḡtauruamiḡ. Atuummikpan tuquyumiḡaḡtuaq timi simmiḡisiruq tuquyumiḡaitchuamik inuḡḡiḡmik. ⁵ Agaayyutim itqanaiyaḡaatigut taivrumuḡa. Ilaan nalupqinaḡanikkaa uvaptiknun taatniinnaḡha aatchuqamisigut Irrutchiḡmiḡik. ⁶ Taatnamik qapiḡḡataitchuurugut. Iḡisimagikput inuuniaḡaptikni uumani timimi piisaallaḡiḡput Ataniḡmiḡ. ⁷ Atakkii inuuniaḡtugut ukpiqsriḡikun qiḡiḡitchaluaḡḡaḡpta ilaanik. ⁸ Qapiḡḡataitchugut, aglaan piitchumallapiaqtugut timigikkaptikniḡ aasrii anḡiḡaaqsimaqatigisruliḡuḡu Ataniḡ. ⁹ Taatnaqhuta sivunniutigigikput quyalisukḡugu, inuḡgaluḡuḡpta maani timiptikni naagaqaa taiḡani piḡgaluḡuḡpta timimiḡ. ¹⁰ Iluqata sivuḡanjutiruksaurugut aquppiutaqpananun Christ-ḡum atanguruam. Atausriuttaḡutiḡ inuich akuḡtuigisirut nakuuruamik naagaqaa piḡiḡchuamik maliḡullugu savaḡikkaḡtiḡ inuḡḡḡaḡmiḡ timigikkaḡmiktigun nunami.

Savautriraut Iḡauraḡiliutigipkakkauḡikun

¹¹ Uvva iḡitchuḡimagikput tatamnaḡtilaḡa Atangum. Taatnaqhuta pitchuksaḡivut inuich akuḡtuitquplugich iḡumutuuruamik. Agaayyutim iḡisimagaa qanusriutilaapiaḡput. Taatnatuntuuq niḡiḡaḡigiga iḡitchuḡsrianiḡiqsi taavrumiḡa qauḡrimmaḡiutillautapsigun. ¹² Piḡiḡangitchugut

akuqtuyunaqsitqigukhuta ilipsitñun. Aglaan kiggutiksraqaagipsi tamatkununa kamagitqusraaħhiñaqtuanun qiniñaqtuakun, suk-sraqangitchuanun uummatmiutağmiknik. ¹³Uqautigikpatigit qauğrimmaagiññiluta piqutigigaa Agaayyutim, aglaan qauğrimmaagiñ-ñiğupta piqutigilħhiñağipsi. ¹⁴Piqpaksriħhan Christ-ğum ajalatkaatigit, atakkii ilisimagikput nalupqinaiqługu atausriq tuquruuq piqutigiplugich iluqaisa iñuich. Taatnamik iluqatinj tuqupmiraqtut. ¹⁵Ilaa tuquruq pisigiplugich iñupayaurat, aasriiñ tamatkua iñuuruat inmiktigulħhiñaq iñuutqunğıqługich aglaan ilaanun tuqqutriuamun iñupayaanik aasrii aņipkakkaupluni tuquħigmiñ.

¹⁶Tarra uvakņaniñaglaan isrummatiqanğıqsugut iñuñmik ilaan qaahhiñagun nunam iñuisun. Qaanıqsuami isrummatigigaluaqmisaqput Christ iñuħhiñaunıplugu, aglaan pakma isrummatigingıgikput taatna. ¹⁷Taatnamik kiñapayaag pigiliutipkaqtuaq Christ-mun nutaagugaq-tuq. Iħıruañj piiqsut. Iñuunialıqsuq nutaakun. ¹⁸Iluqatinj tamatkua agğıqsut Agaayyutmiñ. Agaayyutim ilauraaliutipkağaatigit inmiñun Jesus Christ-kun, aasriiñ aatchuqhuta savaamik quliaqtuağitquplugu ilaan ilauraaliutipkağisiñıplugich iñuich inmiñun. ¹⁹Uvvaami itnautigigiga, Agaayyutim ilauraaliutipkağai nunam iñui inmiñun Christ-kun, patchisiquťingıqługich navguutinısigun. Aasriiñ quliaqtuağitqugaatigit iñuich qiniñiñaksriñıñıplugich Christ-kun. ²⁰Taatnaqhuta uqıraqtaurugut pisigiplugu Christ. Agaayyutim atugaatigit uqautitqusri. Inğıpiagiğipsi pisigiplugu Christ, itnaqhuni, “İlauraaliutitqigitchi Agaayyutmun.” ²¹Agaayyutim Christ killuutailaapiaq irrutiginıgaa killuq-saqtautun pisigipluta. Taamna nalaunğasripkakkaurugut Agaayyutmi.

6 ¹Uvagut savaqatigiiħıptikni Agaayyutmi inğıipsi akuqtuqunğıtlugu Agaayyutim iħuaqputaa suñıllagugługu. ²Atakkii ilaa niplıqsuq aglausimaruami uqaħıgmi,

“Piviksraq nalautitman tusraagipsi.

Annıqsugviksraq tikitman ikayugıpsı.”

Isaiah 49:8

Uvva pakma Agaayyutim akuqtuiviksram uvaptiknik nalautittuq. Uvlua annıqsugviksram pakma tikitchuq. ³Kisumununnıiñ iñuñmun patchisiquťitqunğıtchugut killukuagınipluta savaaqahıptikni. Taatnamik inllaiñıgıtchugut putukkisautiksrañanik iñuum apqutiksrañani. ⁴Aglaan suragaħıpayaaıptıgun qiniqtıttugut savaktaupluta Agaayyutmun igłutuiħıkunlu, iħuiłlıugutıkunlu, akiyalgunaitchuatıgunlu, sakiqnaqtuatıgunlu, ⁵ıpiğaqtuqsıuħıkunlu, isıqtauħıkunlu, ajalag-luksıuħıkunlu, sakuuħıkunlu, siñıguiqsauñıħıkunlu, niğısıñnakunlu. ⁶Qiniqtıtkıput ipqıħıkunlu, ilısimaħıkunlu Agaayyutmik, anuqsruħıkunlu, iħuaqputrıħıkunlu, İpqıťchuakun İrrutıchıkunlu, ilumutun piqpaksrıħıkunlu,

7 uqaqałıkunlu ilumutuuruamik, sulı sañıagun Agaayyutim. Añuyautıqatuna tugluagıplugulu nalaunjaruałıkun. ⁸ Qıñıqtıkıput kamagıkkaułıkunlu, kanıutçaktıtaulıkunlu, uqağıtçıuđıkunlu pigııtçıuakun nakuuruakunlu. Saglutunıgakkaupluta uqağaluıñıapta ilumutuuruamik, ⁹ nalunaqtuatun ilıpluta ilısımanağaluıñıapta, tuquaq-sıruatun ilıpluta inuusruagağaluıñıapta, anasrıñıuqsasıugaluıñıapta tuqqutaunğıtçugut, ¹⁰ isrumaaluktıtaugaluıñıapta quvıasruqaqtugut, inuqsıralııqtuatun ilıpluta umıalıguqtıtçıgaluıñıapta inuıgıaktuanık, suıllıuqtuatun ilıpluta pıqağaluıñıapta supayaamik.

¹¹ Aataı ilauraamaañ Corinth-mı, nunummsıngıtçıpsı uqautrıñıksırtıkınik ilıpsıtıñun. Uummatıvut añmağıvut ilıpsıtıñun. ¹² Pıqpaksrıñıqput ilıpsıtıñık inuqtuummanğıtçıuq. Ađlaan pıqpaksrıñısi uvaptıkınik inuqtuummasrıruq. ¹³ Ađlaan pakma añmaqısigık uummatısrı uvaptıkınnun. Uqautıgıpsı uvaña ilılgaağıruatun ilıplısrı.

Agaayyuvıkpaña İnuruam Agaayyutim

¹⁴ Pıqasrıqsuutinasrı ukpıqsrıñıgıtçuatıgun takku nalaunjaruałıg-ıllı kılıqıñıgılu pıqatıgıılguıtçuk. Qaumaruaqtıuq pıqatıqalguıtımiuq taaqtuamik. ¹⁵ Qanuğıtık atausrıñıuğumiñaqpak Christ-lu Belial-lu (ıtınautauruaq tuungamık)? Qanuğıtık ukpıqsrıruaq pıqasrıqsuutı-yumiñaqpa ukpıqsrıñıgıtçıuakun? ¹⁶ Agaayyutim agaayyuvıkpaña pıqasrıutıyumiñıtçıuq aañıuanıtıñık. Agaayyuvıkpagıaatıgıtıkı inuuruam Agaayyutim, ilaan nıplıñhatun,

“Irvıgıniagıtka ilıñıç inuunıaqatıgilugıllı.

Agaayyutıgıniagaatña, sulı ilıñıç inuğıniagıtka.

¹⁷ Taamna pısigılu, pııgıtçı akunğatıñı, avıtıtçı ilıñıtıñı, nıplıqsuq Atanıq.

İlaksıatınasrı qaayugnaqtuaniñ.

Taatnağıpsı akuqtuğısıgıpsı.

Isaiah 52:11; Ezekiel 20:34, 41

¹⁸ Aapagıgıgıpsıtña aasrıñ ıgñıgıgıgıpsı panıgilusrılu, nıplıqsuq Atanıq Sañıpayaaqatıuq.”

2 Samuel 7:14, 8

7 ¹ Pıqpagıkkamaañ, pıqağıñıapta tamatkunıña akıqsruutauruanık ipqıqsaqta uvaptıkınik qaayugnaqtuapayaamiñ timıptıgun ırrutçıtıgunlu. Quyalılakput Agaayyın supayaakun atakkı taluğıgıput.

Paul Quvıasruktuq

² Añmautıtıgıt uummatıpsıgun. Atıanıgıtçıvut inuıç. Kılıluqaqtıtçıñıgıtçugut inuñnik. Ivayaqtıñıtımiugıt kısıumıkunıñ inuñmik. ³ Uqatıgıñıtçıgı taamna pıtçısıgıgıgıpsı. Takku uvvaqam-

miq uqautimagipsi piqpaginiplʉsri uummatiptikniñ. Piqatigiiksuguk iñuullaptikni unniñ tuquullaptikni. ⁴Nalupqisruutigingipiagipsi. Pikkutigipiagipsi. Arautiqallapiaqtuŋa. Iluqaagun iñuilliuġutiptigun quviasrullapiaqtuŋa.

⁵Tikiñjanikaptaunniñ Macedonia-mun iñiqtuiqsiñġitchugut. Iñuilliuqtitaurugut qanusripayaakun—nagliksaaqtitluta ukpiqsiñġitchuanun iqsipkaqhutalu qamuuna. ⁶Aglaan Agaayyutim arakliġuuruam tamatkuniŋa nikatchaktitauruanik tutqiksipkaġaatigut Titus agġiqman. ⁷Arakkaurugut agġiġhagun suli arausriaqahagun ilipsitñiñ. Ilaan uqautigaatigut kimmutiqalġapsigun tautuguktuŋa, aliasruutiqaġapsigunlu suli piyummatiqalġapsigun uvamnik. Taatnaqtuŋa quviasrutluktuŋa pakma sivuanigñiñ. ⁸Aglaktigun tuyuutipkun isrumaalutchaktitkaluaġniqapsi, nunuurautigingitchiga. Saiñġisuutiliġaluagiga tuyuutma iñuilliuqtitauraallañniqmasri. ⁹Tarraasrii quviasruutigingitchaluaġiga alianniuġpsigun, aglaan quviasruktuŋa isrumaalulġapsi simmiġniqmasri. Alianniuġpsi pisuġniġaa Agaayyutim ilipsitñun. Uvagut atnianġitchipsi sukunnniñ. ¹⁰Alianniuqtuni Agaayyutikun isrummitqiksitchiraqtuq iñuum anniqsuġksrajanun. Taamna nunuurautaitchuq. Aglaan aliananŋa nunam tikiutrirraqtuq tuquġimik. ¹¹Alianniuqtusri nalautlugu alianniuġutigitqukkana Agaayyutim. Taavruma piġiqipkaġagigaasri nalupqigingiqsitlugu killukuangisilaaqsi, uumigiliqsitlugu killuq, iqsigipkaġlugu, inuġrugiliutipkaġlugu ikayuutiġiksraġa, isrummiqsitlusriunniñ anasriñġuqsatlasriplugu taamna killuliqiruaq. Qanusripayaakun tautuktikiksi patchisaunġiġiqsi tamatkunuuna savaapsigun. ¹²Tarraasriiñ tuyuqtuŋa aglaamnik pisigisruŋaqnagu taamna iñuk killukuauqtuq naagaunniñ iñuk atniummiruaq, aglaan sivuġaani Agaayyutim ilitchuqnaqugiga qanutun piqpaksriqaġiqsi uvaptiknik. ¹³Taatnaqhuta taavrumuuna arakkiptigut. Aasriiñ kisan arausriaqput, aglaanlu quviatchallapiaqtugut Titus quviasruñniqman, atakkii irrutġiġmigung nutaqtikkaupluni iluqapsitniñ. ¹⁴Takku nangagipsi supayaatigun ilaanun, aasriiñ qapiŋapkanġitchipsitŋa. Uqautigikkavut supayaat ilipsitñun ilumutuuruut, aasriiñ taatnatun nangautigikkavut ilipsigun Titus-mun ilumutuuruuttuq. ¹⁵Aasrii ilaan piqpagiliutillapiapsaagaaasri itqaqamiuŋ tupiksriyummatiqalġiqsi, suli paġla'apsiuŋ kamaksriġikunlu taluqsriġikunlu. ¹⁶Quviasruutigillapiaġiga nalupqisruutaiqama ilipsigun supayaakun.

Ukpiqtuanuruat Aatchuiġhat

8 ¹Uvvaasriiñ aniqatiut, ilitchuqsritqugipsi iñuaqqutrisaa-nik Agaayyutim qaisanjanik ukpiqtuanuruanun Macedonia-mi. ²Iñuilliuqpauragaluŋaġmiŋ inuqsriullapiaġaluahutiŋlu quviatchau-

gillapiaqtut, taatnaqhutiņaasiin tiggummataipiagnaqsut suuramiknik. ³Piyumiņaqtutilaagmikni aatchuġuurut, sipitluguunniin uqautigaluaqtitnatin. Uqagiyumiņaġiga taamna. ⁴Uqapsaaqtuiņaġaatigut ikayuutitlasrisrukhuġin savaakun Agaayyutim iņuiņi. ⁵Aatchuutiqaqtut niġiugingisaptigun, sivulliuplugu qaitlutin inġmiknik Agaayyutmun uvaptiknunu Agaayyutim pisuļhagun. ⁶Uvvaasriin tiliuġikput Titus aullaġniinjaniksimapmauġ naatchaqtuaquplugu taamna savaallautaq akunnapsitni. ⁷Aasriin piļļautagnaġapsi supayaakun— ukpiqsriġikunlu, uqautriġapsigunlu, iļisimaļikunlu, piyummatiqalġikunlu, piqaksriġapsigunlu uvaptiknik—taatnamik tiggummataitqugip-si aatchuiġikun. ⁸Tiliuġiņġitchuņa aatchuqulusri. Uuktuagukġiga piqaksriġiqsi iļumutuupiaqmaņaan aatchuġummatiqalġipsigun, ⁹takku iļitchuġigiksi iļuaqutrisaa Atannapta Jesus Christ-ġum. Sumik ayuqsrangitchaluaqhuni, piqutigiplusri unitchai umialgutini ikayugiaqhusri inuqsriuļhagun. ¹⁰Uvva uqautigisrukġiga aatchuiġipsigun. Nakuutlukkayaqtuq ilipsitni naatchupsiuġ aullaġniikkaqsi ukiutqik, takku sivulliuplusri aatchuiġikunlu piyummatiqalġikunlu. ¹¹Kiikaa, naatchiuġ naanniaļhanunaglaan aullaġniikkaqsi uqutqik piyummatiqaqapsi, aatchuġusri pisuqtilaapsitni pigikkapsitniin. ¹²Aatchuġupsi piyummatipsigun taamna aatchuun akuqtuyunaqtuq Agaayyutmi. Agaayyutim aatchuitqugaasri pigikkapsitniin, aasriin pigingisapsitniin. ¹³Nunurusunġitchipsi aatchuiġiġmun qaġavriuraaqtillugich atlat aatchuiġikun. ¹⁴Pakma sippakuuqtuaqtusri. Taatnamik ikayuiyumiņaqtusri inuqsraqtuaniġ. Aquvatigunli sippakuuqtualigumiņ ikayugisigaasripsuuq inuqsraligupsi. Iņupayaagli piqaġumuq inuġikkaġmiņik. ¹⁵Aglausimaruatun uqaļiġni itna, “Iņuk katitchivaalġaktuq sippakuutlaitchuq, aasriin iņuk katitchivaalġanġitchuaq inuqsraqanġitchuq.”

Titus Piqatiņiļu

¹⁶Quyagigiga Agaayyun qaitchiruaq Titus-mun piyummatmik piyummatigikkaptun ilipsitnun. ¹⁷Iļumutun Titus-ġum akuqtuġaa pitchuksaaġutvut. Utlagupiaġataġaasri. Sivunniqsuq taavrumiņa inġmiņik. ¹⁸Tuyuqaqmiugut aniqatmik piqasriqļugu nanġautiqaqtuamik iluqaitni ukpiqtuanġuruani quliaqtuaļhagun tusraayugaagġisuamik. ¹⁹Aasriisuli, ukpiqtuanġuruaq piksraqtaaginiņaat iglauqatigitqupluta ilaanun tikiutiguptiġin taapku aatchuutit maniich. Savaaqalġaptigun taavrumuuna kamasruġikput Atanġuruq Agaayyun aasriin iļisimanaqsipļugu ikayuiyumaļiqput. ²⁰Qaunatqiaġiguktugut kisumununniin iņuġmun pasritqunġitluta aņalaļaptigun taapkuniņa mikturuanik aatchuutiniġ. ²¹Piyummatiqagtugut nalaunġaruakun, kisian Atanġuruam qiņiļhani inġitchuaq aġlaantuuq qiņiļhatni iņuiġ. ²²Piqasriqhutik taapkuak iņiņuk

tuyuqaqmiuguttuuq aniqatiptiknik. Uuktuagaaluaqaptigu akulaiqługu ilitchuğigikput ukpiğnaqtuaᅇutilaana. Pakma piyummatinipsaaqtuq ukpiğiliutipiaqhsuri. ²³Nallipsi apiqsruutigikpaun Titus, piqatigigiga savaqatigiplugu ikayuiᅇaptikni ilipsitñik. Nallipsipsuuq apiqsruutigikpagik atlak aniqatiuvuk, uqqiraqtigigaik ukpiqtuaᅇuruat, aasriiñ kamasruğaak kamanautaa Christ-ᅇum. ²⁴Taatnamik qiniqtitchumagiksi ukpiqtuaᅇuruapayaanun piqpaaksripiaᅇiqsi uqqiraqtinik sulī nalaunᅇaᅇha nanᅇaqapsi taapkunua.

Iᅇirat Ukpiqtuaqatinun

9 ¹Iᅇitchuğigiga aglaktuksraunᅇisilaaga uumuuna aatchuutitigun pisigilugich Agaayyutim iᅇui. ²Atakkii ilisimagiga ikayuiyumaᅇiqsi. Uqautigillautaqsimagipsi ukpiqtuaᅇuruuanun Macedonia-mi ilipsi ukpiqtuaᅇuruasii Achaia-mi itqaniaᅇniᅇusri aatchuutilaapsigun uqiutqik. Piyumalaᅇipsigun iᅇuᅇgiaktuat aᅇalataurut aatchuisukhutij. ³Aasriiñ aullaqtitkitka aniqatiuvut. Itqanaitqugipsi aatchuiᅇiksrapsigun. Uqautigillautaᅇipsi itqanaitkisiᅇniᅇiᅇusri. Aasriiñ taamna piᅇlaaᅇutqunᅇitchiga. ⁴Aasriiñ Macedonia-ᅇmiut agᅇiqpata maliglua ilitchuğigumitruᅇ itqanaiᅇisilaaqsi, kanᅇutçhakpiaqtugut, ilipsipsuuq, nalupqinaiqsruutigilaanikmipkaqhsuriᅇu uqaᅇillautaqhsuriᅇu. ⁵Tarra isrummiqsuᅇa aniqatiuvut pitchuksaaᅇukᅇugich tikitqplusri sivuani agᅇiᅇiksrapta. Iᅇijisa itqanaiyaᅇisigaat akiqsruutigikkaqsi, sulī aatchuᅇummatiaqᅇuᅇipsi nunurausruᅇaqasri.

⁶Itqaᅇlugu una, iᅇuk nautchirriiruaq iᅇuᅇgiapiangitchuanik nautchiaksranik katitchiᅇniaqtuq iᅇuᅇgiapiangitchuanik, aasriipsuuq iᅇuk nautchirriiruaq iᅇuᅇgiaktuanik katitchiᅇniaqtuq iᅇuᅇgiallapiaqtuanik. ⁷Iᅇullaa aatchuᅇli sivunniutaagun isrummatmi, tigummatigalugu pisuᅇaqani sulī nunurikkausruᅇaqani. Agaayyutim piqpagigaa iᅇuk aatchuᅇuuruuq quviasrukᅇuni. ⁸Aasriiñ Agaayyutim aatchuᅇumiᅇaᅇasri sipillugu inuᅇikkaqsi, ataramik sippakuuqtualigusri. Aasriiñ aatchuutik-sraqatlasrigisirusri savaallautapayaanun. ⁹Aglausimaruatun Agaayyutim uqaᅇhani,

“Nunniuᅇti siamitmatun, iᅇuk aatchuiᅇiᅇisᅇuq suuraᅇmiᅇnik siᅇᅇataitᅇuni inuqsraqtuanun.

Taapkua itqaᅇigisigaat ilaan iᅇuaqputaa taimua.”

Psalm 112:9

¹⁰Agaayyun aatchuᅇuuruq nautchiaksranik nautchirriiruamun qaᅇqiamiglu niᅇiksranik. Taatnatun ilaan iᅇuᅇgiaksiᅇiaᅇai suurat piᅇikkasri aasriiᅇi aatchuutitlasriyumagiksi atlanun inuqsraqtuanun. ¹¹Inuqsrangᅇiᅇniaqtusri supayaakun tigummataiᅇipsigun. Tarra savaaptigun iᅇuich quyyatiqaᅇniaᅇaat Agaayyun. ¹²Savaapsi ikayuga-

luaǵnigai inuqsriuǵluqtuat Agaayyutim iñuñi, aglaan taavrumuunaptuuq iñuǵiaktuat quyyatiqallapiagñaigaat Agaayyun. ¹³ Savaapsigun nalupqi-naigñaigiksi ukpiqsriñiqsi Christ-kun, aasriili iñuich ikayuusríaqatqat nangagisigaat Agaayyun tupiksriñapsigun tusraayugaagiksuamik suli tigummataiñapsigun ilinñitñun suli iluqañitñun atlanun iñuñun. ¹⁴ Aasriiñ iniqsruutiniagaasri piqatigisrukhusri pisigiplugu kamanaqtuaq iñuaqputaa Agaayyutim qaisaña ilipsitñun. ¹⁵ Quyyan illi Agaayyutmun uqautigilgunaitchuatigun aatchuutaigun.

Paul Patchisaiññirug Savautriñigmiñi

10 ¹ Uvaña Paul. Injigipsi Christ-ñum aggañaiñigmigun piisaanǵiñigmigunlu. Taluqsraliǵuunigipsitña piqatau'ama ilipsitñi, aglaan piqataunǵitñama ilipsitñi taluqsraiññiñiñuñ tuyuq-tuutipkun. ² Nunuriyumiñaitchipsitña taluqsraitquluña nayuutiguma ilipsitñi. Sivunnisquna akilñiñiqsuǵuklǵugich tamatkua uqaqtuat iñuuniusriqaǵniñluta nunam iñuisun. ³ Iñuuniaǵaluññapta timigikkaptigun añuyañitchugut nunam iñuisun. ⁴ Añuyautivut añuyautigingitchai nunam iñuiñ, aglaan atuǵikput Agaayyutim saññiqpauraña akiilip-lugich iluqaisa tamatkua akilñiñiqsuutiruat [tusraayugaagiksuamun]. ⁵ Piyaquqtaǵivut uqavaaǵutipayaat niaquqtusriñhatlu iñuich takku taatnatchich iñuich sappugutaurut atlanun ilitchuǵiñiksrañatniñ Agaayyutmik. Isrummitqiksitkivut iñuich Agaayyutikun tupiksritlasrip-lugich Christ-mik. ⁶ Anasriññuqsaiñhiñaagutugut tupiksruutaitchuanik, ilitchuqsripqauraǵupta tupiksriyumañipsitñik ilipsitñik.

⁷ Qiñiñhiñaqtusri sunik qaahñiakun. Kiñapayaaq ukpiqsriñigumi piginiñluni Christ-ñum isrummatigitqigñiñuñ. Piginigumi Christ-mun taatnatuntuuq pigipmigaatigut Christ-ñum. ⁸ Uqavigaaǵutigillakkaluagupk uunniiñ saññiqutiqañiq Agaayyutim qaisaña uvaptiknun kanñusruutigi-yumiñaitchiga. Ilaan uvaptiknun ikayuqugaasri makitatlasritquplusri Christ-kun. Taavruma saññiqutiqañhum piyaquqtaqtitchumiñaitchaa-sri. ⁹ Iqsisaagunǵitchipsi tuyuqtuutipkun. ¹⁰ Iñañich iñuich uqaǵniqsut, “Tuyuutmiñi uqalguruatun ittuq, aglaan nayuutikami irrusriqaǵuuniqsuq sayaitchuatun, uqautriñhasuli suiñlatun itluni.” ¹¹ Taatnatchich iñuich isrummatigilitruñ una, aglaan savaaǵisruugivut uqautigikkavutlu aglakkavutlu inñapta naagaqaa piiññapta. ¹² Iñaliqsuutiyumanǵitchugut tamatkununa iñuñun unniñ atriñiummatiluta uqaǵuuranun nakuuniraaqhutiñ. Uuktuutiqañhiñaqtut inñmiknun naipiqtuuti-plu-tiñlu. Kanñiqsisaiñiqtiñ qiniñiqtitkaat uuktuutigiaqsi'amiñ avatmun naipiqtuutiaqsi'amiñlu. ¹³ Uqavigaaññagunǵitchugut uvaptigun aglaan uqaviutigiñhiñaugikput savaaksriusriaqput Agaayyutmiñ; taavrumuuna ukpiqsritlasrirusri savaaptigun. ¹⁴ Qaañiañautrangitchugut

uqaqapta ilāginipłusri savaaptikni. Takku tikiutiqqaagikput tusraayu-gaağiksuaq Christ-kun ilipsitñun. ¹⁵Uqaviutigingitchikput atlat iñuich savaañat. Aglaan niğiuğagigikput una, ukpiqsriñiqsi sanñisikpan siamitlasrigisigikput tusraayugaagiksuaq avanitchiapsitñun ittuanun. ¹⁶Quliaqtuaqatlasrirugut tusraayugaagiksuaq nunaaqqiñi atlani. Uqavigaagutigisrunğitchikput savaagianikkañat atlat iñuich nautchii-viñmikni. ¹⁷Iñuk uqavigaagñağumi, uqavigaagutiqağli Agaayyutmik kisanik. ¹⁸Agaayyutim akuqtuumatlaitchaa iñuk uqavigaaqtuaq iñmiñik nakuuniraqħuni aglaan ilaan akuqtuğisigaa iñuk nakuugikkani.

Paul-lu Uqqiraqtinñuaqtuallu

11 ¹Uvvatuaq Agaayyutikun anuqsrutiraallaksitñja kinnañaaqtuatun itkaluağniğuma. Anuqsrutillañniapiaqsitña! ²Takku siqñagipiağipsi Agaayyun siqñaqsrīmatun ilipsitñik. Atrīaqtusri ipqitchuatun ilāqatnikkumaqtuatun qaiññiakkaptun atautchimun ilāqatiksramun, taamna Christ-ñuruq. ³Nuyuaqqtigipsi isrummatisi qaayuğnaqsivīaq-tut suli killukuagutīpkakkauviaqtusri ilumutuuruamiñ piqaksriñiğmiñ Christ-mun, atrīplugu nimīgiaq kinnitñiktuaq Eve-mik pisaasruğmi-gautmigun. ⁴Uvvaami iñuk agğiğuni quliaqtuagaqsikpan atlamik Jesus-mik quliaqtuagīngisaptiknik, naagaunniñ akuqtuīgupsī atlamik Irrutchimik tusraayugaagiksuaqmiğlu akuqtuagianikkapsitñiñ, pitchiğia-ğisīruatun irrusriqatursi. ⁵Kiñulliqpianunğinaşrugirunja tamatkunakñja qaukħunasrugīplutiñ uqqiraqtauruaniñ. ⁶Ilišaqsīmaruatun uqaqtaulguitchaluağuma, ilisīmarunja sumik uqaqtilaamnīk. Qiñiqtikikput taamna nalupqīnaiqługu ilipsitñun supayaakun. ⁷Killuqsautauñiqpa uvañnun atmuktiqama kivīgukħusri quliaqtuağnirağaluñja tusraayugaagiksuañjanik Agaayyutim akiiłaaqłunja? ⁸Ivayaqtuirunja atlaniñ ukpiqtuanurua-niñ akuqtui'ama ikayuutaatnik savautriñiksraptiknūn ilipsitñik. ⁹Nayuutiłamni ilipsitñi, inuqsriuliqama iħuillīuqtitchiñğitchunja kisumik-unniñ. Aniqatiut agğiqamiñ Macedonia-miñ qaitchaat inuğikkapayaaga. Supayaakun akiyaşrunğitchunja ilipsitñun. Qaunatqiağikkisigiga taamna. ¹⁰Christ uqağupmatun ilumutupīaq taatnatuntuuq uqağipmīgiga ilumutuuruq. Kia-unniñ iñuum nunañani Achaia-m nutqaqtitchumi-ñaitchaa uqavigaagutiqağli quliaqtuaqama akiiłaağluñja. ¹¹Suvaata quliaqtuaqpiq akiiłaaqłunja? Piqpagingiññivisi? Agaayyun ilisīmaruq piqpagillapiaqtilaapsitñik.

¹²Savaagikkaga savaagituiñagisigiga, [amiami quliaqtuaqtuiñagluñja akiiłaağluñja]. Taavrumuuna nutqaqtitchukkitka tamatkua uqavigaaqtuat savaaqağniplutiñ Agaayyutim savaañjanik, tuvrapīaqługu uvagut surağaliqput. ¹³Taatnatchich iñuich tanğiğilaakun uqqiraqtaurūt. Kinnitñiñniałikun savaaqaqtut, qinñagmikkun atlanñuğuurut ilīplutiñ

uqqiraqtaisun Christ-ɲum. ¹⁴Taatnaluasru! Uvvatakku tuungaq iɲmiñik qinñaniktaɲuupmiuq israɲulɲatun qaumam. ¹⁵Taatnamik quvigusruutiksraunɲitɲuq tuungaum savaktai qinñaniktaqpata nalaunɲaruafɲum savaktaisun. Isruksrautaat taimanigu nalliusriaqagisiruq maligullugu savaaɲat.

Paul-ɲum Nagliksaaɲutaa Uqqiraqtaupluni

¹⁶Uqautitqigɲapsi, isrummatiginasritɲa kinnanaaqtuatun inniɲuna. Kinnanaaɲnigaluagupsitɲa akuqtuqsitɲa taatna, uqavigaaqtual-lakkumuunɲali mikiruoramikunniin. ¹⁷Uqautigikkaɲa tamanna pitqutiginɲitchaluaɲaa Atanɲum Agaayyutim. Uqavigaaqama kinnanaaqtuatun ittunɲa. ¹⁸Qiniqɲugich iɲugiaktuat uqavigaagutiqaɲuuɲhat nunakɲaqtanik sunik, uvaɲaptuuq uqavigumiɲaaqmiiunɲa. ¹⁹Takku anuqsrutiraɲigisri quviagiɲluguunniin kinnanaaqtuat, ilipsitñik isrumatunivagillaɲiaqhusri. ²⁰Iɲatchiɲuupmiiunɲa iɲuum savaktaagrugipmasri, aqsaktuaqmasriɲu kinniɲlusri, nunuriraɲaqaqmasriɲu savautitqupluni, kamaɲniraaqman, suksraunɲiqmasriunniin patiktuqmatun kigiñapsigun. ²¹Isrumasrugnaqtusriɲu sayaitɲhuaɲuniɲluta suli taatnatun aɲalatchiñiɲiñiɲluta. Kanɲunaɲniaqpisa! Kiɲapayaaq taluqsraitɲuni uqavigaatlapman, taatnatuntuuq piyumiɲaaqmiiunɲa—uqaɲuraaqtunɲa suli kinnanaaqtuatun. ²²Iɲiɲich Hebrew-ɲuniɲpat? Uvaɲaptuuq. Iɲiɲich Israel-aagmiunɲuniɲpat? Uvaɲaptuuq. Kijuviaɲiniɲpagich Abraham-ɲum? Uvaɲaptuuq. ²³Iɲiɲich savaktigivagich Christ-ɲum? Uvaɲaptuuq, aglaan savaktillautautluktunɲa iliɲitñiñ—uqaɲugaaqtunɲasuli kinnanaaqtuatun. Savaaqtalukmiunɲa sakuullapiqaɲunɲa, isiqtakatautlukmiunɲa, ipiqaqtuqsiiunɲa atqunaq, tuqutitqayaqtaɲunɲa iɲugiaktuami. ²⁴Tallimaniaglaan ipiqaqtuqsiiunɲa Jew-ɲuruaniin, malɲukipiani ipiqaqsaɲniɲni inullakɲugu atautchimik. ²⁵Piɲasruniaglaan anaumiksiunɲa anautanik, atautchimi miɲluqtukkauplunɲa uyaɲaɲnik, piɲasruniaglaan umiaqpaiyaqtautiplunɲa, unnuaglu uvluɲlu naaplugik tiktauplunɲa taɲiumi, ²⁶akulaiqɲugu iglauɲamni navianaqtuakuaqɲunɲa uliqaɲniin tigliɲniaqtiniñlu, navianaqtuakuaqɲunɲa Jew-ɲuqatimñiñ Jew-ɲunɲitɲchuaniiñlu, navianaqtuakuaqɲunɲa nunaaqqiñi suviksraillaamiɲu taɲiumiɲu, navianaqtuakuaqɲunɲa tamatkunakɲa tanɲigilaakun aniqatauruaniin, ²⁷minguqtaagugataqɲunɲa sakiqnaɲlu iglutaqɲugu, akulaiqɲugu siñiktuangiqɲunɲa, niɲisuksiuplunɲa imiɲuksiuplunɲalu, iɲugiaktuami niqiksraillauiqɲunɲa, atnuɲaillauiqɲunɲa itriɲruami. ²⁸Avataatigun tamatkua sut kigiñiɲvigiraɲigiga uvluɲaɲipman isrumaaluutiqaɲiɲa ukpiqtuanɲuranun. ²⁹Nalliqsi sayaitman ukpiqsriɲiɲmigun, uvaɲaptuuq ikpigipmiraɲigiga sayaiɲiɲuɲha. Nalliqsi killuqsaqtitaupman qiniqautisruugitka taatnaqtitchiruat. ³⁰Uqavigaaqtuksrauguma, uqa-

vigaagutiqaǵniaqtuḡa tamatkuniḡa qiñiqtitañiñik sayairrutma.

³¹ Agaayyun Aapagikkaḡa Atannapta Jesus Christ-ḡum, iñuich kamak-sruqtaksraǵikkaḡat qaḡavak taimuḡa, iḡisimaruq sagluuqtuangiſilaamnik.

³² Damascus-miitnama, kavanañata umialgum atiqatquam Aretas-mik qaunaksriḡiqsuḡaa nunaaqḡa Damascus-ḡum tigurautqupluḡa. ³³ Aglaan ikipluḡa aguupmaḡmun atqaqtitkaatḡa iǵalikun katchimi aasriiñ annaktitluḡa ilaaniñ.

Paul-ḡum Qiñiqquuraḡi suli Agaayyutim Sagviqsitaḡi

12 ¹ Uqavigaaqtuapsaallaktuksrauruḡa sunnautiḡiḡitchaluaḡ-ḡaan. Aglaan uqautiḡiniaḡitka qiñiqquuraat sut Atanḡuruam sagviqsitaḡi. ² Iḡisimagiḡa aḡun ittuaq Christ-kun. Akimiaḡuutaiḡat ukiut pianikmata mayuutrauruq piñayuatnun qilaich. (Timituummaan naagaqaa timaiḡaaqhuni nalugiḡa, aglaan Agaayyun iḡisimaruq.) ³ Suli iḡisimagiḡa taamna aḡun mayuutrautillaañanik inaatnun ayuruat. (Timituummaan naagaqaa timaiḡaaqhuni nalugiḡa, aglaan Agaayyun iḡisimaruq.) ⁴ Aasriiñ taamna aḡun aullautikkaukani pakmuḡa, tusraaruq sunik uqaḡilḡunaitchuanik uqautchimigun, suli iñuum uqautiḡiraksraḡiḡiḡisaḡiñiñik atlanun. ⁵ Uqavigaaḡutigiḡyumiñāḡaluāḡiḡa pisigilugu taamna iñuk, aglaan uqavigaaḡumiñaitchuḡa uvapkun, kisianiñ sayairrutipkun. ⁶ Aasriiñ uqavigaatlagaluāḡluḡa, kinnaqtuatun itchuḡiḡitluḡa, uqaḡniaqtuḡa iḡumun ittuamik. Pakmaaglaan uqaḡiḡisuḡa taatna. Iḡipsitñun isrumaḡitluḡunḡitchiḡa avataaḡun qiñikkaqsi naagaqaa tusraakkaqsi uvamniñ. ⁷ Suli atchiksuaqupluḡa tamatkunuuna quviqnaqtuatigun sagviqsautigun uvaḡnun, kakitḡaḡnaq qaisuruq timimnun. Taamna kakitḡaḡnaq uqḡiraḡtiḡiḡaa tuunḡaum. Ilaan naḡniḡaaḡa kamasraaḡunḡitluḡa uvamnik. ⁸ Piñasruniaglaan ikayuḡtisriḡuḡaluāḡtuḡa Agaayyutmun, taamna piḡuirrutigiḡa piḡuplugu uvaḡniñ. ⁹ Uqautiḡhiñāḡaaḡa, “ḡuaqqutriḡiḡa naamaruq ilipnun, takku saḡḡiḡa naamasrisuuruq sayaiḡliuqavich.” Taatnamik quyaḡiliutipsaaḡiḡa piḡuirrutigiḡa, Christ-ḡumli saḡḡiḡa itchumuḡuq uvaḡni. ¹⁰ Taatnaḡluḡa Christ piḡutigiḡplugu quviasruguuruḡa sayaiḡliuḡiḡmi, pisaayugautauḡiḡmiḡu, sakiḡniḡiḡmiḡu, naḡliqsaḡqitauḡiḡmiḡu, iḡuiḡliuḡtitauḡiḡmiḡu, takku sayaiḡliuḡiqama sayakturuḡa.

Paul-ḡum Isrumaaluutigiḡai Ukpiqtuaḡuruat Corinth-mi

¹¹ Uqaqtuḡa kinnaqtun uqautikapsi tamatkuniḡa, aglaan iḡipsi uqaḡusraaḡluḡa taatnatun. Iḡipsi uqaḡiraksraḡaluapsitḡa nakuuruakun. Atakkii kiñulliqpiaḡuluḡa iḡiḡmiḡuḡa tamatkunakḡa uqḡiraḡtillaunaunḡitchapsitñiñ, suunḡitchaluaḡḡaḡma. ¹² Iḡitchuḡqutai uqḡiraḡtipiaqtuam savaaḡururakunnapsitñi anuqsruḡikun, iḡitchuḡqutitigunlu quviqnaqtuatigunlu

suli saŋŋiḗluni savaatigun. ¹³ Qanuqhusri piviaŋiŋiññivisi atlatun ukpiqtuanjuruatun naŋitaqanġitñama ilipsitñik iñuuniutiksrapkun? Natqigusrimaallaŋniaqsitŋa killukuagaŋsugigupsitŋa.

¹⁴ Piñayuatni tikitqattaahñaagūqtuŋa ilipsitñun.

Akiyayumiñaitchuŋa ilipsitñi, takku pakaaqanġitchuŋa sunik pigikkapsitñik aglaan ilipsi, taatnatun ililgaat sunnaŋniutrirk-sraunġitchut aŋayuqaamiknik, aglaan aŋayuqaat piraksraġigaich ililgaatiŋ. ¹⁵ Quyyatigipiagiga ikayuutiñiġa supayaakun qaisimaaq-ḗuŋalu ilipsitñun. Uvvami piqpagiliutiillapiaġniġupsi taatnatun, piqpagiraksraġigipsitŋaptuuq. ¹⁶ Ilisimagaluqhusri, natmaunġitchuŋa ilipsitñi, aglaan ilasri uqaqtut ilinipḗuŋa pisaasruqtuatun manniugit-ñiŋniagñiḗuŋa ilipsitñiñ kinnisipkun. ¹⁷ Ivayaqtuġniqipisi nalliatigun iñuktigun tuyuġiraġakkapkun ilipsitñun? ¹⁸ Pitchuksaagiga Titus utla-quplusri, suli piqasriqḗuŋu aniqatmik ilisimakkapsitñik. Titus-ŋum ivayaqtunġitchaasri, takku isrummatiqaqtuġuk iñuunniusriqaqḗunuk atiruamik. ¹⁹ Tuyuutiŋa isrumapkaġuknaġasriḗu kiuniagñiḗuŋich akitñautiŋich ilisautriŋuŋat. Uqaqtuġut sivuġaani Agaayyutim takku savautigikput Christ. Piqpagikkamaaŋ, iluqaagun savaaġikkaptigun makitammaaġiksitquġikput ukpiqsriñiqsi. ²⁰ Anayasruutigigiga utlak-kupsi iñuuniaġiqanġiññasrugilusri alġaqsruutigikkapkun suli itmiḗuŋa niġiuginġisapsigun. Anayasruktuŋa uqavaaġasrugalusri, siqñakkuti-qagaŋrugalusri, qiniġusri, iġliktulusri, pigiitchuakun uqautikkutulusri, saŋurrutulusri, qutchiġiḗikun niaquqtusriḗuŋa, atausriummataiġusriḗu. ²¹ Anayasruktuŋasuli utlatqikkupsi, Agaayyutimnun atchiksillapiaqtihik-sraġa sivuqqapsitñi, takku qirratiginiagitka iñugiaktuat killuqsaaniktuat sivuani isrummitqinñiurasruŋaqatiŋ uvuŋanunaglaan qaayuġnaqtuamiñ, sayuŋaġiġmiñḗu, suli timim pisuŋnautaaniñ maliŋuġutiḗuŋa.

Aqulliich Kiliktuutit Ilammiuġutitlu

13 ¹ Uvva piñatchiġitka utlutiġiġma ilipsitñun. Itqagilugu, “Kiñaunniñ iñuk pasikkutiqaqpan iñuŋmun ilisimariqaqtuksrau-ruq malġuŋnik naaga piñasrunik nalupqisrunġitchuanik ilumutuḗuŋhagun patchisim.” ² Kilianikkipsi nayuutikama tugliani, aasriñ kiliguk-kipsi aglaktigun nayuutiŋiḗamni. Uqautianiksima’apsi taimmani uqautigitiŋniagiga iluqanitñun killuliqiruanun sivuani: utlautitqik-kuma qaġanayaagutiyumiñaitchut. ³ Nalupqinaġukkiksi Christ-ŋum uqaguḗuŋa uvapkun. Nalupqinaġumiñagiksi umuuna, Christ-ŋum siġiqsuqmasri sayaitchuŋunġitchuq, aglaan saŋŋiqapiaqtuq ilip-sitñi. ⁴ Kikiaktuutraukami sayaitkaluaqtuq, aglaan iñuutqiksitkaa Agaayyutim saŋŋimigun. Taatnatuntuuq sayaitchaluqaqtuġut ilaatun, aglaan ilitchuġipkaġipsi iñuuniaqtilaaptiknik Agaayyutim saŋŋiagun

Christ-tun. ⁵Qanuqitilaaqitchi uuktugusri ilipsitñik iñuugaluaqma-
 ñaapsi ukpiqsriñikun. Ilisimanğitpisiuñ Jesus Christ itilaaña ilipsitñi?
 Qiñiğnaqtinniağiksi agaayyutikuagupsi—ukpiññuangisuağupsi. ⁶Aglaan
 uvvatuq ilitchuğisriuñ agaayyutikuaqtilaaqput. ⁷Agaayyutigipsi savaaqa-
 qunğitlusri pigiitchuamik. Qiñitlutqunğitchikput nalaunñaniłuta. Aglaan
 savaağiraksrağigiksi nalaunñaruaq, inuqtuutigaluaqmatun ilirugutun-
 niñ. ⁸Takku akilililıqsunğitchikput ilumutuuruuq aglaan savañhiñaqtugut
 pisigiplugu ilumutuuruuq. ⁹Quviasrugaqtugut sayaitñapta aasriñ
 sanñisi'apsi. Iniqsruutigipsi nalaunñasripkatqiliksraqsıgun agaayyu-
 tikualıpsıgun. ¹⁰Taatnaqluña aglakkitka tamatkua nayuutingitñama
 ilipsitñi. Utlautianikkuma suammatisrunğitlusri atuqapku sanñiqutiqañiq
 Agaayyutim qaisaña uvañnun. Taavrumuuna sanñiqutiqañikun makitatqu-
 gipsi, piyaqquqtağunğitchipsi taavrumuuna.

¹¹Aniqatiumaaj, aqulliuplugu, uvvatuq Agaayyutim malıguaglisi.
 İluaqsruğlugich piqutisri kamagilugıllu pitchuksaagutitka, anıgutilusri
 avatmun qıñuiññaqutilusriı, Agaayyutimli piqpaksriruam uvaptik-
 nik qıñuiññaqatitchiruamılu nayuğumagaasri. ¹²Pağlatisritchi avatmun
 kunıgutmik ipqitchuakun piqpakkutiñikun. ¹³Agaayyutim iñupayaañiñ
 nayaañjanik tuyuğasri. ¹⁴Uvvatuq iluaqutrisaan Atanguruam Jesus
 Christ-ñum, sulı piqpaksriñhan Agaayyutim, sulı piqatauhñan İpqitchuam
 İrrutchim nayuğlisi.